

FEANTSA nuorisoverkoston opintomatka Budapestiin 29.2-4.3.2016

Pasi Ojala, hankekoordinaattori
Y-säätiö
7.3.2016
pasi.ojala@ysaatio.fi / 044-7470115

Yhteenveto

Kansainvälisten asunnottomuustoimijoiden verkosto FEANTSA järjesti yhteistyössä Euroopan neuvoston kanssa opintotapaamisen 29.2.-4.3.2016 Euroopan nuorisokeskuksessa Budapestissa. Opintokokonaisuus käsitteli nuorisoasunnottomuuden tilannetta ja oli otsikoitu vaatimattomasti ”**Vaikuttamistyö nuorisoasunnottomuuden poistamiseksi Euroopassa**” (”Advocating to end youth homelessness in Europe”). Tapaamisen kohderyhmänä olivat asunnottomuuden ja erityisesti nuorisoasunnottomuuden parissa työskentelevät nuoret ammattilaiset eri puolilla Eurooppaa.

Opintoviikon päämääränä oli tuottaa erilaisia vaikuttamistyön projektisuunnitelmia osallistujien paikallisissa konteksteissa toteutettaviksi. Projekteja syntyikin viikon aikana luovassa ilmapiirissä ja motivaatio ryhmän kesken oli katossa. Tämän vuotisen opintokokonaisuuden erityisenä osiona tullaan järjestämään vielä projektien seurantatapaaminen marraskuussa Strasbourgin nuorisokeskuksessa Ranskassa, jolloin osa projektien vetäjistä pääsee kokoontumaan uudestaan projektien tulosten arviointia varten.

Opintoviikon aluksi kävimme läpi vaikuttamistyön eri osa-alueita muutamien kiinnostavien luennoitsijoiden johdolla. Projektien pystyttäminen tarkoittaa verkostojen ja yhteyksien luomista, paikallisen kontekstin tuntemista ja oikeiden henkilöiden löytämistä ja tuomista saman asian äärelle. Opintoviikon edetessä siirryimme enemmän käytännön projektisuunnittelua kohti ja oma roolini tässä muodostui tukemaan asunto ensin periaatetta nuorille asunnottomille. Avaan alla opintoviikon aikana käsiteltyjä vaikuttamistyön aihepiirejä sekä projektityöskentelyä siltä näkökannalta miltä ne näyttäytyivät Suomen kontekstista katsottuna.

Toinen aihekokonaisuus oli FEANTSA nuorisoverkoston kasvaminen ja sen mukana tuomat kysymykset; miten haluamme verkostona profiloitua, miten paljon verkostoon halutaan virallisuutta ja epävirallisuutta ja missä asioissa verkosto voisi tehokkaasti toimia. Selvää oli, että nuorisoverkosto haluaa nostaa esiin erityisesti nuorisoasunnottomuuden kysymyksiä muun muassa lisäämällä tietoisuutta siitä, mitä asunto ensin -periaate tarkoittaa nuorille asunnottomille.

Vaikuttamistyön opiskelua ja projektisuunnittelua

Käsittelimme vaikuttamistyötä (Advocacy) muun muassa luentojen ja ryhmätöiden avulla tavoitteenamme luoda projekteja paikallisilla tasoilla osana FEANTSA nuorisoverkoston toimintaa. Ennen projektisuunnittelua syvennyimme kuuntelemaan Stephen Gaetzin ja Melanie Redmanin johdolla Kanadan esimerkkiä siitä, miten verkostoituminen ja vaikuttamistyö on toiminut projektissa ”A Way Home” (<http://awayhome.ca/>). Projektin tavoitteena on poistaa nuorisoasunnottomuus Kanadassa ja sen tiimoilta on koottu kansallinen koalitio vastaamaan työn toteutuksesta. Koalition pystyttäminen ja yhteistyöskentely olivat luennoitsijoiden pääteemoja. Jokainen paikallinen konteksti on erilainen ja ihmiset ovat eri ihmisiä, joten oleellista on kartoittaa taitoja yhteistoiminnan ja verkostoitumisen kehittämiseen. Projektityö vaatii luennoitsijoiden mukaan lisäksi erityistä paikallisen kontekstin tuntemusta; mikä on muutosta vaativa asia? mitkä ovat siihen liittyvät taustaolettamukset? mitä yhteistoimintaa ja kenen kanssa muutoksen aikaansaaminen vaatii? Tätä tietoutta jokainen projektiaan pystyttävä osanottaja tarvitsee, jotta ylipäättään osaa lähestyä oikeita henkilöitä kotimaassaan ja huomioida projektityöskentelyn osavaiheet.

Toinen hyvin mielenkiintoinen esimerkki vaikuttamistyöstä tuli YK:n erityisreportteri Leilani Farhalta. Leilani oli esittäytymässä ja kertomassa työstään YK:n asumisoikeuksien erityisraportoijana (UN Rapporteur on the Right to Adequate Housing) ja luomassa uusia kontakteja FEANTSA nuorisoverkoston. Leilani kertoi, hieman hämmästyttävästikin, miten hänelle voi yksinkertaisesti laittaa sähköpostia, mikäli järjestönä tai yksittäisenä tahona huomaa asumisessa ihmisoikeuksia vaarantavia tekijöitä tai käytäntöjä kotimaassaan. Leilani voi asiaan perehdyttyään sopia maan hallituksen kanssa tapaamisesta, jonka yhteydessä asiaa tutkitaan ja siitä raportoidaan virallisesti. Mikäli hallitus ei ole yhteistyöhalukas niin mediaa voidaan käyttää painostuskeinona asian edistämiseksi. Näiden sanojen päätteeksi Leilani viittasikin yhteen osallistujaan, jonka maahan tämä oli menossa seuraavaksi ja toi samalla konkreettisella tavalla verkostoitumisen tärkeyden esille vaikuttamistyössä ihmisoikeuksien, eli myös asumisoikeuksien parissa.

Opintoviikon aikana sivusimme myös muita ”työkaluja” vaikuttamistyössä kuten Euroopan sosiaalisten oikeuksien komitean järjestökantelumenetelmää, jonka tietyt Euroopan maat ovat ratifioineet (ks. suomeksi esim. http://www.kela.fi/kansainvaliset-valvontaelimet_euroopan-sosiaalisten-oikeuksien-komitea). Muun muassa FEANTSA:n johtaja Freek Spinnewijn kehotti

osanottajia järjestöedustajina perehtymään tähän menetelmään ja käyttämään sitä mahdollisuuksien mukaan omissa paikallisissa vaikuttamistyönprojekteissa.

Peilatakseni näitä aihepiirejä ja keskusteluja Suomalaiseen asunnottomuustyöhön pystyin toteamaan, että meillä tämän hetkiset paikalliset käytännöt ja menetelmät toimivat monilta osin asunnottomuustyön esimerkkeinä Euroopassa. Tällä hetkellä Suomesta löytyy laaja-alaista ymmärrystä ja toimintaa asunnottomuuden poistamiseksi erilaisten kohderyhmien parissa jopa ennaltaehkäisevästä näkökulmasta. Steven mainitsi, että Kanadassa asunnottomuustyö on alun perin lähtenyt ajatuksesta yksinäisestä keski-ikäisestä miehestä asunnottomana ja täten palvelusuunnitelmat ovat alun perin koskeneet tätä kohderyhmää. Vaikka tilanne on varmasti osittain ollut sama Suomessa, niin esimerkkinä kehityksestä jaoin kurssitovereille idean asunto ensin periaatteita mukailevista ”Ohjaamoista”, jossa ehkäistään nuorten asunnottomuutta tiivistämällä yhteistyötä palvelusektorien välillä. Verkostoja luomalla ja yhteistoimintaa kehittämällä tässäkin projektissa parannetaan nuorten palveluja ja mahdollisesti saadaan samalla aikaiseksi säästöjä. Kustannustehokkuudesta oli puhetta yhtenä vaikuttamistyön osa-alueena ja Ohjaamoissa tämä on pidetty mielessä, kun pyritään vaikuttamaan nuorten asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn ja lopettamiseen. Kuitenkin Suomessakin riittää kehitettävää asunnottomuustyön ja sitä sivuavien käytäntöjen parissa, joten aihepiirin tärkeyttä ei paikallisesta näkökulmastakaan voinut jättää huomiotta. Esimerkiksi mainittua järjestökantelumenetelmää (johon paneuduimme syvemmin edellisvuoden opintotapaamisessa Strasbourgissa 2015) on myös käytetty Suomen sosiaalisten oikeuksien ja suojelun kehittämiseksi eri järjestöjen toimesta (ks. esim. [http://hudoc.esc.coe.int/eng#{"fulltext":\["Finland"\]}](http://hudoc.esc.coe.int/eng#{)).

Asunto ensin -periaatteen toimivuus ja toteutus nuorille asunnottomille muodostui yhdeksi ryhmätyön ja projektisuunnittelun aiheeksi. Luentojen aikana tarkastelimme kuinka asunto ensin -periaate soveltuisi parhaiten juuri nuorille asunnottomille muun muassa kimppa-asumisen ja ”siirtymäasumisen” (transitional housing) näkökannalta, josta Stephen ja Melanie antoivat hyviä esimerkkejä. Suomen kontekstista katsottuna asunto ensin -periaatteen soveltuvuus nuorille on huomioitu monissa nuorisoasunnottomuustyön projekteissa ja mainitessani Suomen perusopetusohjelmien ja sosiaali- terveys- ja nuorisoalan koulutusohjelmien mahdollisesta kehittämisestä asumisen turvaamisen näkökulma huomioiden, sanoi Stephen innoissaan: ”We’re not there yet!”. Painotin kuitenkin vaatimattomasti, että asunto ensin -periaatteen toteutusta nuorille tulee Suomessakin edelleen kehittää (kattavaa lisätietoa aiheesta muun muassa Nuorisoasuntoliiton tuoreessa julkaisussa ”Olisinpa kotona”). Yksi konkreettinen projekti asunto ensin -periaatteesta Suomessa on Housing First Europe Hub, joka aloittaa parhaillaan toimintaansa Y-säätiön ja FEANTSA:n yhteistyönä. Asunto ensin -periaatteen toteutuminen nuorille tullaan toivottavasti huomioimaan yhtenä keskeisimmistä projektin osa-alueista työskentelyssä eurooppalaisen asunto ensin työn kehittämiseksi.

FEANTSA nuorisoverkosto

FEANTSA nuorisoverkosto on epävirallinen asunnottomuustoimijoiden verkosto, jonka jäsenet koostuvat pääsääntöisesti vuosina 2014, 2015 ja 2016 FEANTSA opintotapaamisiin osallistuneista henkilöistä.

Tapaamiset ovat järjestetty yhteistyössä Euroopan neuvoston kanssa kahdessa eri Euroopan nuorisokeskuksessa, jotka sijaitsevat Strasbourgissa Ranskassa ja Budapestissa Unkarissa. Näihin tapaamisiin on kutsuttu Euroopan neuvoston 47:stä jäsenmaasta pääsääntöisesti alle 30-vuotiaita asunnottomuuden parissa työskenteleviä henkilöitä. Vuodesta 2014 lähtien FEANTSA nuorisoverkosto on jatkanut kasvamista tapaamisten yhteydessä ja kehittänyt itselleen virallisen nimen ja logon (FEANTSA Youth Network). Verkostossa on vaihdettu informaatiota paikallisista hyvistä käytännöistä, kysytty apua ja tukea paikallisiin haasteisiin ja etsitty yhteistyökumppaneita kansainvälisiin projekteihin. Verkoston fokus on Euroopan alueen nuorisoasunnottomuuden ennaltaehkäisemisessä ja päättämässä ja verkosto toimii epävirallisesti FEANTSA:n yhteydessä.

Tämänvuotisen tapaamisen yhteydessä muodostettiin työryhmiä ja projektikokoonpanoja edistämään tiettyjä aihepiirejä, muun muassa asunto ensin -periaatetta nuorille asunnottomille. Tällainen projektityöskentely kaiken oman työn ohessa on haastavaa ja tukitoimina kartoitimme vuoden aikana eteen tulevia asunnottomuustapahtumia. Ehkä tärkeimpänä tässä mainittakoon FEANTSA:n vuotuinen asunnottomuustoimijoiden seminaari (FEANTSA Annual Policy Conference) 9-10.6.2016, jossa tulee toteutumaan työpaja nuorisoasunnottomuudesta ("Youth Hotspot") ja lisäksi Stephen ja Melanie esittelevät omassa työpajassaan "A Way Home"-projektia Kanadasta. Tämän lisäksi myös Leilani julkistaa seminaarin aikana tuoreen asunnottomille nuorille suunnatun ihmis- ja asumisoikeus oppaan "Human & Housing Rights Guide for Homeless Youth". Yksi projekteista, joissa itse tulen olemaan mukana, on synnyttää tuohon seminaariin varsinainen nuorisoasunnottomuustyön hype yhdistettynä Leilanin julkistamistilaisuuteen ja aihetta käsittelevien työpajojen innostukseen.

Kiitos mielenkiinnosta ja vastaan sähköpostilla mielelläni kaikkiin kysymyksiin aiheisiin liittyen (yhteystiedot yllä)!

